

Het Zondagochtend Concert

9 maart 2025 - Grote Zaal - 11.00 uur

Radio Filharmonisch Orkest
Ruth Reinhardt, dirigent
Esther Yoo, viool

Max Bruch Adagio appassionato, op. 57 (1891)
1838-1920

Pjotr Tsjaikovski Valse scherzo in C, op. 34 (1877)
1840-1893

Antonín Dvořák Symfonie nr. 8 in G, op. 88 (1889)
1841-1904
Allegro con brio
Adagio
Allegretto grazioso
Allegro, ma non troppo

Steun ons

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later.
concertgebouw.nl/steun-ons

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open.
U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concert-registraties en nog veel meer. **Lees bijvoorbeeld het interview met Saskia Voorbach, AVROTROS-presentator van Het Zondagochtend Concert op concertgebouw.nl/voorbach.**

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

16 mrt - Grote Zaal

Tsjaikovski's *Symfonie nr. 6*, Verdi's *Ouverture uit 'La forza del destino'*

23 mrt - Kleine Zaal

Barokke vioolmuziek door Charlotte Spruit & Friends

20 apr - Grote Zaal

Paasconcert met Mendelssohns 'Lobgesang'

27 apr - Grote Zaal

Beethovens *Symfonie nr. 4* en Lalo's *Celloconcert*

4 mei - Grote Zaal

Isabelle van Keulen speelt Mozart & Mendelssohns '*Italiaanse*'

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw concertbeleving op social media! #concertgebouw

Het Zondagochtend Concert wordt
elke week door AVROTROS rechtstreeks
uitgezonden op NPO Klassiek.

Esther Yoo maakte vorig seizoen in Het Zondagochtend Concert nog grote indruk met Glazoenovs *Vioolconcert*. Zij werd geboren in de Verenigde Staten, maar groeide op in Europa, waar ze zichzelf op haar zestiende in de kijker speelde tijdens de Jean Sibelius Violin Competition. Ze was er de jongste prijswinnaar, net als twee jaar later bij de Koningin Elisabethwedstrijd. Op haar prachtige instrument – zij bespeelt de ‘Prince Obolensky’-Stradivarius uit 1704 – schittert ze in twee prachtige, weinig bekende pareltjes uit het romantische repertoire voor viool en orkest. Ruth Reinhardt leidt daarna Dvořáks *Achtste symfonie*. Reinhardts ster is rap rijzende: dit seizoen maakt de Duitse dirigent haar debuut in Azië bij de orkesten van Seoul en Hong Kong en in Zuid-Amerika met het symfonieorkest van São Paulo.

Uit de schaduw

Max Bruch behoort tot de categorie ‘one-hit-wonders’: zijn stukken die nog met regelmaat gespeeld worden zijn op één hand te tellen, maar hét grote succes – zijn *Eerste vioolconcert in g* – is een van de populairste vioolconcerten ooit geschreven. Het *Adagio appassionato* voor viool en orkest lijdt, net als zijn twee latere vioolconcerten en het handjevol

eendelige werken voor viool en orkest, nogal onder de populariteit van dat oudere broertje. Dat is jammer, want het *Adagio appassionato* is prachtige muziek, zo vond ook Bruch zelf: ‘Het is een van m’n beste stukken’, schreef de doorgaans zo bescheiden componist aan zijn uitgever. Hoewel de vioolpartij duidelijk in de schijnwerpers staat, biedt de stevige orkestpartij de nodige balans en evenwicht. De soloviool krijgt alle ruimte om boven het orkest uit te zweven. Het eendelige werk in sonatevorm heeft een ontroerend eerste thema in mineur, boordevol tragiek. Het tweede thema is troostend. Aan het einde, in de recapitulatie, klinkt het eerste thema niet meer in mineur, maar in majeur. Het troostende tweede thema heeft de muziek getransformeerd: voor tragiek is berusting in de plaats gekomen.

(On)geluk in de liefde

Wie homoseksueel is in Poetins Rusland heeft het niet gemakkelijk. Dat was in het Tsaristische Rusland van de negentiende eeuw niet anders. Dat wist ook Pjotr Tsjajkovski. De maatschappelijke afkeer van zijn geaardheid en de angst voor een schandaal brachten hem er in 1877 toe te trouwen met een oud-leerlinge. Het huwelijk was van meet af aan een drama en na zes weken ging het stel al uit

elkaar. Om bij te komen van de ellende vertrok Tsjajkovski naar een kuuroord in het Zwitserse Clarens, aan het meer van Genève. Zijn voormalige compositie-student, de vioolvirtuoos Iosif Kotek kwam langs; vermoedelijk hadden de twee een liefdesrelatie. Kotek kwam niet met lege handen, maar had de partituur van Édouard Lalo’s zojuist gepubliceerde *Symphonie espagnole* voor viool en orkest meegenomen. De combinatie van Lalo’s werk, de Zwitserse omgeving en de aanwezigheid van Kotek inspireerde Tsjajkovski tot het componeren van zijn beroemde *Vioolconcert in D*. Kotek hielp Tsjajkovski ook met technisch advies bij de vioolpartij. Omdat hij geen moeilijke vragen over hun relatie wilde, droeg Tsjajkovski het concert niet aan Kotek op, daarvoor stond het te veel in de spotlights. Bij het *Valse scherzo* – een kleurrijk, levendig en vrolijk stuk voor viool en orkest dat hij kort vóór het *Vioolconcert* componeerde, waarschijnlijk ter voorbereiding op het grote werk – durfde hij dat wel aan.

Opgewekt meesterwerk

‘Thema’s vliegen zomaar op me af’, zei Antonín Dvořák terwijl hij in zijn geliefde buitenhuis in het dorpje Vysoká, even buiten Praag, met het grootste gemak de mooiste melodieën schreef. Na zijn

zware en stormachtige *Zevende symfonie* wilde hij met de *Achtste* een andere kant van zichzelf tonen: opgewekt en lyrisch. Er was veel om vrolijk over te zijn. Dvořák was na een moeizame start als componist inmiddels een wereldberoemde grootheid geworden. Overal waar hij kwam werd hij op handen gedragen. De levensvreugde spat er dan ook van af, mede door de invloeden van de Boheemse volksmuziek en de natuurgeluiden uit Vysoká. Maar verwar die vrolijkheid niet met simpliciteit: onder de oppervlakte gaat een gelaagd en verfijnd meesterwerk schuil. Het openingsdeel is het meest omvangrijke en ambitieuze symfoniedeel dat Dvořák componeerde. Het *Adagio* is een prachtig ingetogen hommage aan het langzame deel van Beethovens ‘Eroica’. In het *Scherzo* contrasteren donkere tranen met een opgewekt kinderliedje. En de finale is een thema met variaties op een eenvoudig volksliedje, dat zich ontwikkelt van wild kopergeweld naar bitterzoete contemplatie.

Alexander Klapwijk